

PREDJUBILEJNÝ ROČNÍK LITERÁRNEHO KEŽMARKU

MGR. IGOR VÁLEK

The Slovak National Library helped to organise the 59th edition of Slovakia's oldest literary competition *Literárny Kežmarok*, which was held on 4th and 5th October 2024. One of the long-term objectives of the event is to increase awareness of the key milestones and personalities of our history. For 2024, it honoured the bicentenary of Ján Kollár's epic poem *Slávy dcera* and the foundation of the Slovak students' society at the Kežmarok Lyceum. The highlight of the programme was the announcement of the results of the literary competition, with awards and commendations for 24 authors and 18 works. The final part of the programme was the unveiling of a statue of Pavol Országh Hviezdoslav on the occasion of the publication of a new edition of his work *Krvavé sonety*, after a gap of 72 years.

Keywords: literary competitions, *Literárny Kežmarok*, Ján Kollár, *Slávy dcera*, Slovak National Library, Kežmarok, events

igor.valek@snk.sk
Slovenská národná knižnica
www.snk.sk

Najstaršia slovenská literárna súťaž *Literárny Kežmarok* má za sebou už svoj 59. ročník a úspešne speje k budúročnému jubileu. Aj vďaka dlhoročnej a zmysluplnej spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine. Ako to zrozumiteľne povedal primátor mesta Kežmarok Ján Ferenčák: „Slovenská národná knižnica ako spoluorganizátor dodáva tejto súťaži nenahraditeľný význam.“

Uplynulý ročník bol opäť úspešný, inšpiratívny aj vzdelávajúci. Program *Literárneho Kežmarku* bol rozdelený do dvoch dní – do piatku 4. a soboty 5. októbra. Prvý deň sa začal slávnostne v Drevenom artikulárnom kostole, zapísanom v celosvetovom zozname kultúrnych pamiatok UNESCO. Po dôstojnom kultúrnom programe vo fascinujúcom priestore všetkých prítomných pozdravil v mene generálnej riaditeľky SNK Evy Augustínovej autor tohto článku. Prajné slová zazneli, pravdaže, aj z úst primátora mesta, ktorý povedal okrem iného toto: „*Literárny Kežmarok* je štartovacou čiarou pre mnohých milovníkov písania, ktorí postupom času dozrejú na úspešných a známych slovenských autorov. Verím, že aj tohtoroč-

ní súťažiaci vykračia do sveta literatúry tým správnym smerom. Úprimne im to prajem. Literárna tvorba má – ako v minulosti, tak aj dnes – veľký zmysel nielen pre autorov, ale aj pre nás čitateľov a sme radi, že z Kežmarku stále vychádzajú ocenení mladí autori, ktorí sa v literárnom svete uchytia aj v ďalších rokoch. Toto vzácne podujatie je prínosné pre všetkých Kežmarčanov, ktorí majú možnosť počas galaprogramu sledovať hodnotné momenty spojené s písaním, čítaním a literatúrou všeobecne.“

Už sme uviedli, že *Literárny Kežmarok* má od svojho zrodu vo funkčnom erbe aj dôležité šírenie vzdelanosti, vedomostí o významných dejoch a ľuďoch našej národnej minulosti. Každý z ročníkov je venovaný konkrétnej udalosti či osobnosti. Za všetkých spomenieme aspoň Pavla Országha Hviezdoslava, Martina Rázusa, Jána Chalupku, Ivana Stodolu, Sama Chalupku, Pavla Jozefa Šafárika, Jonáša Záborského, Janka Jesenského, Martina Kukučína... A či výročia študentských spolkov, slávneho kežmarského lýcea, Rok slovenskej literatúry a pod. Vždy tento „domicil“ pripomínal odborný seminár,

(ARCHÍV MESTA KEŽMAROK)

prednáška, beseda, výstava. Najskôr pod pozornosťou a prajnou egidou Matice slovenskej a posledné obdobie pod takou istou egidou Slovenskej národnej knižnice. Ani v tomto roku to nebolo inak.

Aktuálny 59. ročník *Literárneho Kežmarku* sa totiž niesol v duchu 200. výročia prvého vydania básnickej skladby Jána Kollára *Slávy dcera* a 200. výročia vzniku Slovenskej študentskej spoločnosti na kežmarskom lýceu. Vzápätí sa po dôstojnom začiatku začal odborný-popularizačný seminár venovaný práve Kollárovi, Jánovi Blahoslavovi Benediktimu a spomínanej študentskej spoločnosti pod vedením Janky Cabadaovej – odborníčky zo Slovenskej národnej knižnice.

V tom istom čase v miestnej knižnici besedovali členovia odborných porôt so súťažiacimi a opäť išlo o dobre mierené i mienené slovo. Spisovatelia hovorili pútavo o písaní ako jedinečnom tvorivom procese, dôležitom čítaní, spomínali viacerých spisovateľov, zážitky aj knihy... No a, pravdaže, rozoberali ocenené práce v jednotlivých súťažných kategóriách.

Poobede program pokračoval vernisážou výstavného projektu Literárneho múzea SNK venovaného 200. výročiu prvého vydania Kollárovej básnickej skladby *Slávy dcera* (informovali sme o ňom v časopise

Knižnica 4/2024), doplnenou o populárno-náučný program, na ktorom zazneli zhudobnené verše z autorskej dielne a v interpretácii Vlada Krausza, ambasádora tohto ročníka *Literárneho Kežmarku*. Účastníkov vernisáže prostredníctvom videohovoru pozdravila aj prapravnúčka Jána Kollára.

Na rad potom prišiel jeden z najočakávanejších programov – galaprogram v kine Iskra. Napäté obecnstvo, zložené zo súťažiacich a ich sprievodu, hostí a organizačného tímu, sledovalo čítanie ukážok, rozhovory s porotcami a víťazmi. Hlavne však všetci čakali na vyhlásenie výsledkov. Súťaž aj tentoraz zaznamenala veľký záujem (hlavne) medzi začínajúcimi adeptami literárneho slova. Z celkových 455 prác od 209 autorov vzišlo 24 víťazov, čestné uznania rozdelili za 18 diel. Zo všetkých uvedieme aspoň mená víťazov.

- I. kategória (2. – 5. ročník ZŠ): poézia – **Sofia Mária Danielovičová**, ZUŠ J. Melkoviča Stará Ľubovňa; próza – **Bianka Porvažníková**, ZŠ Jána Švermu Humenné.
- II. kategória (6. – 9. ročník ZŠ, prima – kvarta 8-ročných gymnázií): poézia – **Eva Onderišinová**, ZŠ Jána Švermu Humenné; próza – **Nela Kaňuchová**, ZŠ Hrnčiarska Humenné.

- III. kategória (stredné školy, kvinta – októva 8-ročných gymnázií): poézia – **Laura Godálová**, Gymnázium Topoľčany; próza **Tomáš Sálus**, Gymnázium Kukučínova Poprad.
- IV. kategória (dospelí od 20 rokov): poézia – **Ivan Barnoky**, Dunajská Streda; próza – **Patrícia Mutňanská**, Nemšová.

Program dňa vyvrcholil koncertom speváčky Kataríny Knechtovej v artikulárnom kostole. Spomínaný textár Vlado Krausz píše texty pre najvýraznejšie osobnosti slovenskej hudobnej scény a viaceré napísal aj pre Katarínu Knechtovú. Bodka za celým podujatím prišla v sobotu. V Kežmarku totiž odhalili sochu jednému z našich najväčších básnických tvorcov – Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi. Nečudo, že práve v tomto meste, veď budúci bard národnej poézie tam na lýceu nielen študoval, ale aj národne a tvorivo precitol. Na slávnosti sa zišli viacerí štátni predstavitelia a predstavitelia samosprávy, ale aj ďalší významní hostia z kultúrnych kruhov a široká verejnosť, aby všetci vzdali hold velikánovi. Ide o dvojmetrovú bronzovú sochu spod rúk významného českého sochára Jakuba Vlčka. Hviezdoslav je zvečnený v sediacej polohe, usmieva sa a v ruke drží cigaru.

Príhodne sa pridalo aj Vydavateľstvo Tranoscus, ktoré pri tejto príležitosti uviedlo (po 72 rokoch) do života nové vydanie Hviezdoslavových *Krvavých sonetov* s ilustráciami akademického maliara Jaroslava Uhela. Spisovateľ svoje protivojnové dielo dokončil 15. septembra 1914, teda pred 110 rokmi.

Kruh tohto príspevku sa uzatvára priam symbolicky – tam, kde sa začali tvoriť jeho kontúry a dráha. Ostáva nám totiž dodať, že v súčasnosti sa rukopis *Krvavé sonety* nachádza v Literárnom archíve Slovenskej národnej knižnice v Martine, teda inštitúcie, ktorá stála pri ďalšom ročníku *Literárneho Kežmarku* a bude stáť aj v roku 2025, keď si najstaršia celoslovenská literárna súťaž pripomenie svoju šesťdesiatku.

NOVOODHALENÁ SOCHA
PAVLA ORSZÁGHA HVIEZDOSLAVA
V KEŽMARKU (ARCHÍV MESTA KEŽMAROK)